

UTDRAG

§ 36

Dnr 2011/KS 0043 12

Förändrad taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning**Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige**

- Tyresö kommun övergår till enhetstaxa med fasta avgifter för olika insatser inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning. Avgifterna fastställs i enlighet med socialnämndens förslag.
- Hela avgiftsutrymmet (100 procent) tas ut upp till högkostnadsskyddet.
- Förändringarna träder i kraft den 1 april 2011.
- Övergångsbestämmelser gäller under perioden april – juni 2011 i enlighet med socialnämndens förslag.
- I övrigt gäller tidigare fastställda avgifter och tillämpningsregler.

Reservation

Martin Nilsson (S) lämnar skriftlig reservation mot beslutet.
Marie Åkesdotter (MP) lämnar skriftlig reservation mot beslutet.

Protokollsanteckning

Till protokollet förs att Elisabet Hedlund (V) om hon hade haft rösträtt hade yrkat avslag i ärendet. Elisabet Hedlund (V) hänvisar också till ersättaryttrande lämnat i socialnämnden vid sammanträde den 23 februari 2011, § 1007.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden föreslår att taxa och avgifter för omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning ska ändras. Förslaget innebär i korthet att kommunen övergår från den nuvarande inkomst- och nivårelaterade taxan till en enhetstaxa med fasta avgifter för olika insatser.

Förändringarna föreslås gälla från och med den 1 april 2011. En övergångsbestämmelse föreslås under perioden april – juni 2011, för personer som debiteras avgift för mars 2011. Övergångsbestämmelserna

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

innebär att höjningen av taxa och avgifter maximeras till 400 kronor per person och månad vid i övrigt oförändrade förhållanden.

Ordförandeförslag

Att taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning fastställs i enlighet med socialnämndens förslag.

Yrkande

Marie Åkesdotter (MP) och Martin Nilsson (S) yrkar avslag till förslaget.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på yrkandet om avslag och finner att kommunstyrelsen har avslagit detsamma.

Kommunstyrelsen har därmed beslutat i enlighet med ordförandeförslaget.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Reservation angående Förändrad taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionshinder –

KS 2011-03-01 - §36

Under kommunstyrelsens sammanträde visade vi att detta förslag om en drastiskt höjd taxa för många äldre och personer med funktionsnedsättning är **onödig** (i förhållande till kommunens ekonomi), **orättvis** (drabbar hundratals Tyresöbor som i praktiken nu kommer få leva på försörjningsstödsnivåer) och **riskerar bli ekonomiskt dyr** i framtiden (avsaknad av tidig omsorg i hemmet leder lätt till större/dyrare behov senare). Trots detta valde den borgerliga majoriteten att gå vidare med förslaget. Vi motsätter oss därför detta förslag.

Taxehöjningen är onödig

2010 gjorde kommunen ett av sina i modern tid bästa ekonomiska resultat. Överskottet blev 63,5 miljoner kronor (att jämföra med resultatkravet på 39,4 miljoner kronor). För 2011 pekar de senaste prognoserna på ett överskott om 45 miljoner kronor (jämfört med resultatkravet på 39,4 miljoner kronor). Denna prognos tar inte hänsyn till den senaste redovisningen av den höga tillväxttakt som svensk ekonomi just nu uppvisar. Sannolikt kommer skatteprognosen att skrivas upp ytterligare. Att i det läget döma en grupp till en tillvaro precis på eller under skälig levnadsstandard är orimligt.

Under kommunstyrelsens sammanträde yttrade borgerliga ledamöter att de skulle genomföra taxehöjningen även om det inte behövdes av ekonomiska skäl. Detta eftersom det är principiellt rätt att man får betala mer för det man använder sig av. Så pratar personer som i grunden ogillar solidariskt skattefinansierad välfärd.

Det är med andra ord inte ekonomiska skäl som ligger bakom taxehöjningen även om Moderaterna desperat försökte hävda att en tyngre försörjningsbörda i framtiden tvingar fram en avgiftshöjning nu.

I själva verket vill Moderaterna nu överbeskatta en grupp av medborgare. Eftersom det för många i denna grupp inte finns ett val – omsorgen är nödvändig för ett

värdigt liv – blir avgiften obligatorisk. Och eftersom den överstiger vad kommunen behöver för att driva verksamheten överbeskattas en viss grupp av medborgare. Om det på lång sikt ändå visar sig nödvändigt att höja avgiftsfinansieringen har vi öppnat för en diskussion om att höja avgifter inom ramen för miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens verksamhet. Detta alternativ påverkade inte de borgerliga partiernas vilja att diskutera denna orättvisa avgiftshöjning.

Taxehöjningen är orättvis

De som har väldigt låga inkomster betalar idag inga avgifter (helt enkelt för att de redan har en sådan låg inkomst att de lever på socialbidragsnivån). De som har höga inkomster skyddas av en maxtaxa – men kommer delvis att drabbas eftersom maxtaxan för hemtjänst höjs kraftigt.

Men de stora förlorarna är de som arbetat och slitit ihop en normal inkomst. Det är pensionerade löntagare som nu, med den nya taxan, i praktiken förväntas leva på socialstyrelsens miniminorm för skälig levnadsstandard. Har man stora behov av sjukvård/medicin/tandvård eller resor kommer man under normen. En grupp som redan drabbats av pensionärsskatten och nedräknade pensioner förväntas nu betala än mer. Och den lilla skattesänkning som pensionärer till sist fick av regeringen tar moderaterna i kommunen in.

Det är orättfärdigt att de som jobbat ett helt yrkesliv inte, när de blir beroende av service och omsorg i hemmet, kan få ha några hundralappars ekonomisk marginal. På kommunstyrelsen begärde vi besked om hur många som nu skulle tvingas leva på denna socialbidragsnivå. Majoriteten kunde inte svara – de hade inte brytt sig om att undersöka detta. Det enda vi vet är att det är hundratals och att de som drabbas värst förlorar 999 kronor i månaden.

Kristdemokraterna som nationellt vill verka som om de bryr sig om pensionärernas ekonomiska villkor hade i Tyresö inget emot att låta kommunen ta de skattesänkningar som pensionärer trots allt fått. Det är väldigt mycket (dubbel) moral i det agerandet.

Taxehöjningen är dålig för ekonomin på sikt

Tidigare har det i Tyresö funnits en samsyn om att det är bra att äldre kan bo kvar hemma så länge de vill och kan. Huvudsakligen för att det ökar livskvaliteten – men också för att det är ekonomiskt rationellt. Därför har Tyresö haft en lägre taxa för hemtjänst och omvårdnad i hemmet. För att ekonomiskt underlätta och stimulera detta val. Det har handlat om att göra det billigt att vara trygg hemma (genom ett trygghetslarm som bakats in i taxan), om att ha ekonomiska marginaler så att man kan leva ett rikt och aktivt liv även i skeden av livet när man behöver hjälp.

Nu höjs avgiften som hårdast på dem som bor kvar i det egna boendet. Trygghetslarmet blir prissatt så att fler kommer att välja bort det av ekonomiska skäl.

Det är också det som pensionärsorganisationerna känner som allra mest oro för. Denna oro uttrycktes också på kommunstyrelsen av representanter för mittenpartier – men avfärdades av de styrande moderaterna.

På samma sätt känner vi oss i grunden mycket tveksamma till att avgiftsbelägga klientombud/boendestöd. Det riskerar drabba människor med stort behov av stöd och hjälp. Historiska erfarenheter visar att det knappast är mindre omsorg för personer med exempelvis psykisk funktionsnedsättning som är billigast för samhället/kommunen i längden.

Vi bad på kommunstyrelsen om redovisningar om vilka bedömningar förvaltning och majoritet gjorde av hur mycket efterfrågan kommer att minska på service och omsorg i hemmet och vad det kommer få för konsekvenser för behovet av platser exempelvis i särskilda boenden (med mångdubbelt höga kostnader). Någon sådan bedömning hade de inte att redovisa.

Sammanfattningsvis...

... är förslaget onödigt, orättvist och ineffektivt. Med detta överbeskattas äldre och personer med funktionsnedsättning. Det innebär att Tyresö nu kommer ha en av länets högsta äldreomsorgstaxor. Det innebär hundratals fler fattiga i Tyresö – det är omoraliskt och vi kommer så fort vi får chansen att riva upp beslutet.

För socialdemokraterna i kommunstyrelsen

Martin Nilsson

Reservation till kommunstyrelsen 1 mars 2011

§ 36 Förändrad taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning

Miljöpartiet reserverar oss mot beslutet att höja avgifterna i enlighet med förslaget till beslut. Vi yrkade i 1:a hand återremiss för att kunna få effekterna och konsekvenserna av avgiftshöjningarna belysta. Tyvärr avslogs detta, vilket fick till följd att vi avslog hela förslaget.

Miljöpartiet har förståelse för att avgifter måste höjas emellanåt, men detta ska göras kontinuerligt och inte med chockhöjningar så som det nu föreslås. Det handlar här om mer än fördubblingar av avgiften för vissa personer. Vad kommer det att få för konsekvenser? Vad blir konsekvenserna av att man avgiftsbelägger fler trygghetslarm? Ja, det får vi tyvärr inga svar på.

Vi instämmer i pensionärsorganisationernas synpunkter. Den borgerliga majoriteten har redan från början underbudgeterat äldreomsorgen och omsorgen för de funktionsnedsatta. Till saken hör också att Tyresö i ett jämförelseperspektiv i länet har en högre avgiftsfinansieringsgrad än snittet.

Marie Åkesdotter
för Miljöpartiet de Gröna i Tyresö

Vänsterpartiet

2011-02-23

ERSÄTTARYTTRANDE

SOCIALNÄMNDENS SAMMANRÅDE 2011-02-23

§ 1007 Förändrad taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning.

Vänsterpartiet i Tyresö hade om vi haft rösträtt **yrkat avslag** på förslaget till förändrad taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning av följande skäl:

Det är fel tillfälle att förändra taxan

Det är ett mycket illa valt tillfälle av den borgerliga majoriteten att lägga fram ett förslag om förändrad taxa. Pensionärerna har – två år i följd – fått sänkta pensioner, vilket innebär att det blir extra kännbart med en höjning av taxan och avgifterna. Pensionärerna har dessutom belastats med en extra skatt, eftersom jobbskatteavdraget enbart gäller lönearbete.

Alltför många drabbas av höjd taxa och höjda avgifter

Förändringen av taxan drabbar våra pensionärer och personer med funktionsnedsättningar hårt eftersom 60 % av de som har ett avgiftsutrymme får en höjning av taxan med cirka 500 kronor per månad och 20 % får en höjning med ca 900 kronor per månad. Det är orimligt höga höjningar. Framförallt drabbas de vårdtagare som ligger precis över gränsen när det gäller avgiftsutrymmet, det vill säga de med de lägsta pensionerna.

Trygghetslarmen ska inte avgiftsbeläggas

Vänsterpartiet har alltid gått emot att trygghetslarmen ska kosta pengar. Det ska vara en rättighet för våra invånare att få trygghetslarm utan att betala avgift för detta. Nu föreslås en förändring, som innebär att även de som har service- och omvårdnadsinsatser ska betala 250 kronor för trygghetslarmet. Vår grundprincip är att trygghetslarm ska vara kostnadsfritt för våra invånare. Ingen ska behöva avstå från trygghetslarm av ekonomiska skäl.

Pensionärsföreningarnas, PRO och SPF, yttrande

Vänsterpartiet instämmer till fullo med pensionärsföreningarnas yttrande. Att dra in 1,5 miljoner kronor mer till äldreomsorgen genom att belasta vårdtagarna är ett slag i luften. Förra året gick kommunens äldreomsorg med 17 miljoner i underskott, något inte kompenseras för i budget 2011. Vi efterlyser i likhet med pensionärsföreningarna satsningar på äldreomsorgen, men att satsningen skulle bestå i "en höjning av taxan för våra äldre- och funktionshindrade" är helt oacceptabelt.

Inger Gemicioğlu

Inger Gemicioğlu, ersättare (V) i socialnämnden

Dnr: 0190/10-12

§ 1007

Förändrad taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning**Ärendebeskrivning**

Förvaltningen har fått i uppdrag att ge förslag till ändringar i taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning. Syftet är att öka intäkterna via taxan inom ramen för det lagstadgade högkostnadsskyddet (den s.k. maxtaxan). Ett ytterligare syfte är att tydliggöra den enskildes avgifter i förhållande till de insatser som ges.

Nuvarande taxa har varit oförändrad i sju år. Förvaltningen har övervägt andra taxesystem jämfört med nuvarande taxa, framför allt timtaxa och enhetstaxa, och föreslår att kommunen övergår från den nuvarande inkomst- och nivårelaterade taxan till en enhetstaxa med fasta avgifter för olika insatser.

Bestämmelserna i socialtjänstlagen syftar till att säkerställa att den enskilde skyddas mot för höga avgifter. Samtliga omsorgstagare ska också förbehållas ett lägsta medelsutrymme för sina personliga behov och andra levnadsomkostnader (förbehållsbelopp) innan avgift tas ut. Den enskilde betalar aldrig mer i omsorgsavgift än sitt individuellt beräknade avgiftsutrymme. Om det inte finns något avgiftsutrymme sedan förbehållsbeloppet dragits av, betalas heller ingen omsorgsavgift.

Taxan är idag indelad i tre nivåer baserat på typ av insats samt insatsens omfattning. Förslaget innebär dels att maxavgifterna för brukarna i de nuvarande två lägre nivåerna för hemtjänst höjs upp till högkostnadsskyddet (1712 kr/mån), dels att alla brukare ska betala upp till 100 procent av sitt avgiftsutrymme mot nuvarande 60 respektive 90 procent beroende på nivå. Vidare föreslås att en avgift för klientombud/boendestöd införs och att avgiften för trygghetslarm fortsättningsvis debiteras även personer som har hemtjänstinsatser i övrigt. Förändringarna föreslås gälla från och med april 2011.

En övergångsbestämmelse föreslås, vilket innebär att höjningen per person maximeras till 400 kronor per månad vid i övrigt oförändrade förhållanden. Övergångsbestämmelsen gäller under tre månader, april - juni 2011, för personer som debiteras avgift för mars 2011.

forts

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

forts § 1007

Ändringsförslagen beräknas öka kommunens intäkter med cirka 1,5 miljon kronor per år.

Kommunala pensionärsrådet, KPR, har vid sitt sammanträde den 25 november informerats om förslaget att införa enhetstaxa. Information har även lämnats om preliminära avgifter. KPR avser att inte yttrande innan det slutliga förslaget tas upp i kommunfullmäktige. Kommunala rådet för funktionshinderfrågor, KRF, informerades om förslaget vid sitt sammanträde den 14 december.

Ordförandens förslag

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta förvaltningens förslag till ändringar i taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning i enlighet med förslagen i tjänsteskrivelsen.

1. Tyresö kommun övergår till enhetstaxa med fasta avgifter för olika insatser. Följande avgifter fastställs och indexeras samtliga mot prisbasbeloppet:

- Städning: 650 kr/månad
- Tvätt: 500 kr/månad
- Inköp: 500 kr/månad
- Matdistribution: 200 kr/månad
- Trygghetslarm: 250 kr/månad, även för dem som har hemtjänst i övrigt
- Omvårdnad dag och kväll och/eller dagvård: 800 kr/månad
- Omvårdnad dygnet runt: 1 712 kr/månad
- Korttidsvård: 157 kr/dag (varav 100 kr för mat)
- Ledsagning: 50 kr/tillfälle
- Klientombud/boendestöd: 500 kr/månad

forts

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Forts § 1007

- Matlåda i ordinärt boende: 45 kr/matlåda
  - Mat i särskilt boende: 3 000 kr/månad
  - Mat i dagvård: 63 kr/dag
2. Hela avgiftsutrymmet (100 procent) tas ut upp till högkostnadsskyddet.
  3. Förändringarna träder i kraft den 1 april 2011.
  4. Övergångsbestämmelser enligt förslaget i tjänsteskrivelsen gäller under april - juni 2011.
  5. I övrigt gäller tidigare fastställda avgifter och tillämpningsanvisningar.
  6. Paragrafen justeras omedelbart.

Yrkanden

Alfonso Morales (s) och Peter Söderlund (mp) yrkar avslag på ordförandens förslag.

Gerd Dufberg (m) och Monika Grönstedt (c) yrkar bifall på ordförandens förslag.

Ordförande ställer proposition på förslagen och finner att socialnämnden beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Protokollsanteckning

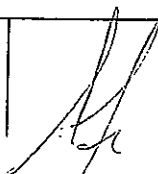
Ersättare Inger Gemicioglu (v) vill ha antecknat i protokollet att hon hade yrkat på avslag på ordförandens förslag om hon hade haft rösträtt och hänvisar till sitt ersättaryttrande samt inkomna synpunkter från pensionärsorganisationerna PRO och SPF.

Socialnämndens beslut

- Enligt ordförandens förslag.

forts

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

forts § 1007

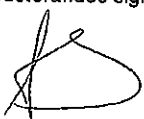
Reservation

Alfonso Morales (s) och Peter Söderlund (mp) reserverar sig mot beslutet och hänvisar till inkomna synpunkter från pensionärsorganisationerna PRO och SPF samt (v):s ersättaryttrande.

Protokollsanteckning

Ersättare Inger Gemicioglu (v) vill ha antecknat i protokollet att hon hade reserverat sig mot beslutet om hon hade haft rösträtt och hänvisar till sitt ersättaryttrande samt inkomna synpunkter från pensionärsorganisationerna PRO och SPF.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Tyresö kommun
Socialförvaltningen
Mia Ledwith
utredare
08-5782 92 57
mia.ledwith@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2011-02-09

1 (12)

Dnr. 0190/10-12

Socialnämnden

Förändrad taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning

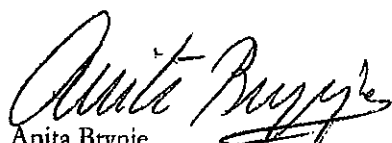
Förslag till beslut

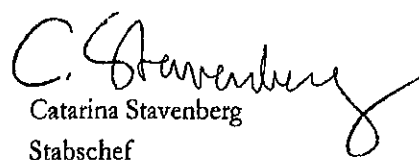
Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta förvaltningens förslag till ändringar i taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning i enlighet med förslagen i tjänsteskrivelsen.

1. Tyresö kommun övergår till enhetstaxa med fasta avgifter för olika insatser. Följande avgifter fastställs och indexeras samtliga mot prisbasbeloppet:
  - Städning: 650 kr/månad
  - Tvätt: 500 kr/månad
  - Inköp: 500 kr/månad
  - Matdistribution: 200 kr/månad
  - Trygghetslarm: 250 kr/månad, även för dem som har hemtjänst i övrigt
  - Omvårdnad dag och kväll och/eller dagvård: 800 kr/månad
  - Omvårdnad dygnet runt: 1 712 kr/månad

- Korttidsvård: 157 kr/dag (varav 100 kr för mat)
  - Ledsagning: 50 kr/tillfälle
  - Klientombud/boendestöd: 500 kr/månad
  - Matlåda i ordinärt boende: 45 kr/matlåda
  - Mat i särskilt boende: 3 000 kr/månad
  - Mat i dagvård: 63 kr/dag
2. Hela avgiftsutrymmet (100 procent) tas ut upp till högkostnadsskyddet.
  3. Förändringarna träder i kraft den 1 april 2011.
  4. Övergångsbestämmelser enligt förslaget i tjänsteskrivelsen gäller under april - juni 2011.
  5. I övrigt gäller tidigare fastställda avgifter och tillämpningsanvisningar.
  6. Paragrafen justeras omedelbart.

Socialförvaltningen

Anita Brynje
Förvaltningschef

Catarina Stavenberg
Stabschef

Sammanfattning

Förvaltningen har fått i uppdrag att ge förslag till ändringar i taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning. Syftet är att öka intäkterna via taxan inom ramen för det lagstadgade högkostnadsskyddet (den s.k. maxtaxan). Ett ytterligare syfte är att tydliggöra den enskildes avgifter i förhållande till de insatser som ges.

Nuvarande taxa har varit oförändrad i sju år. Förvaltningen har övervägt andra taxesystem jämfört med nuvarande taxa, framför allt timentaxa och enhetstaxa, och föreslår att kommunen övergår från den nuvarande inkomst- och nivårelaterade taxan till en enhetstaxa med fasta avgifter för olika insatser.

Bestämmelserna i socialtjänstlagen syftar till att säkerställa att den enskilde skyddas mot för höga avgifter. Samtliga omsorgstagare ska också förbehållas ett lägsta medelsutrymme för sina personliga behov och andra levnadsomkostnader (förbehållsbelopp) innan avgift tas ut. Den enskilde betalar aldrig mer i omsorgsavgift än sitt individuellt beräknade avgiftsutrymme. Om det inte finns något avgiftsutrymme sedan förbehållsbeloppet dragits av, betalas heller ingen omsorgsavgift.

Taxan är idag indelad i tre nivåer baserat på typ av insats samt insatsens omfattning. Förslaget innebär dels att maxavgifterna för brukarna i de nuvarande två lägre nivåerna för hemtjänst höjs upp till högkostnadsskyddet,¹ dels att alla brukare ska betala upp till 100 procent av sitt avgiftsutrymme mot nuvarande 60 respektive 90 procent beroende på nivå. Vidare föreslås att en avgift för klientombud/boendestöd införs och att avgiften för trygghetslarm fortsättningsvis debiteras även personer som har hemtjänstinsatser i övrigt. Förändringarna föreslås gälla från och med april 2011.

En övergångsbestämmelse föreslås, vilket innebär att höjningen per person maximeras till 400 kronor per månad vid i övrigt oförändrade förhållanden. Övergångsbestämmelsen gäller under tre månader, april - juni 2011, för personer som debiteras avgift för mars 2011.

---

¹ 1 712 kr/månad år 2011

Ändringsförslagen beräknas öka kommunens intäkter med cirka 1,5 miljon kronor per år.

Kommunala pensionärrådet, KPR, har vid sitt sammanträde den 25 november informerats om förslaget att införa enhetstaxa. Information har även lämnats om preliminära avgifter. KPR avser att inge yttrande innan det slutliga förslaget tas upp i kommunfullmäktige. Kommunala rådet för funktionshinderfrågor, KRF, informerades om förslaget vid sitt sammanträde den 14 december.

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen har fått i uppdrag att ge förslag till att öka intäkterna via taxan inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning inom den givna ramen för maxtaxan. Översynen av taxan syftar även till att tydliggöra den enskildes avgifter i förhållande till de insatser som ges. Eftersom kommunen med den nuvarande taxekonstruktionen endast tar ut en del av brukarnas avgiftsutrymme (60 respektive 90 procent beroende på hjälpens omfattning) finns utrymme för att ta ut högre avgifter. Avgifter upp till högkostnadsskyddet (maxtaxan) gäller idag enbart för personer med mycket omfattande hjälp, framför allt personer som bor i särskilt boende, medan maxavgifterna för de allra flesta med hemtjänst i ordinärt boende ligger avsevärt lägre än maxtaxan. Den nuvarande taxan i kommunen har varit gällande sedan den 1 januari 2004. Förvaltningen föreslår att den nuvarande taxan med inkomst- och nivårelatering ersätts av en enhetstaxa med fasta avgifter för olika insatser. De förändringar som anges nedan föreslås gälla från och med den 1 april 2011.

Kommunens intäkter beräknas öka med cirka 1,5 miljon kronor per år till följd av de föreslagna ändringarna.

Bakgrund

År 2002 infördes ett högkostnadsskydd (en maxtaxa) i socialtjänstlagen när det gäller avgifter för omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning. Bestämmelserna i socialtjänstlagen syftar till att säkerställa att den enskilde skyddas mot för höga avgifter. Samtliga omsorgstagare ska också förbehållas ett lägsta medelsutrymme för sina levnadsomkostnader (förbehållsbelopp) innan avgift tas ut.

Rätten att ta ut avgift för hemtjänstinsatser regleras i 8 kap. socialtjänstlagen (2001:453). I lagen regleras även högkostnadsskyddet, den så kallade maxtaxan, som för år 2011 uppgår till 1 712 kronor per månad (1 696 kr/mån år 2010). Kommunen får inte ta ut en avgift som är större än kommunens självkostnad för att utföra tjänsten. Det innebär att avgiften måste justeras om det är nödvändigt utifrån insatsens omfattning.

För att fastställa vad den enskilde ska betala i avgift beräknas varje persons avgiftsutrymme individuellt. Avgiftsutrymmet är det som återstår av den enskildes inkomster sedan förbehållsbeloppet har räknats av. Förbehållsbeloppet består dels av ett lagstadgat minimibelopp², dels av den enskildes faktiska bostadskostnad. Förbehållsbeloppet ska säkerställa att den enskilde får behålla tillräckligt mycket av sina inkomster för såväl personliga behov och normala levnadsomkostnader som för boende, innan omsorgsavgiften fastställs. Den enskilde betalar aldrig mer i omsorgsavgift än sitt individuellt beräknade avgiftsutrymme. Om det inte finns något avgiftsutrymme sedan förbehållsbeloppet dragits av, betalas heller ingen omsorgsavgift.

Grunderna i taxan för omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning i Tyresö gäller sedan juli 2002. Den senaste förändringen av taxan genomfördes i januari 2004. Då höjdes den högsta avgiften som tas ut i nivå 1 och 2, d.v.s. för serviceinsatser respektive service- och omvårdnadsinsatser på dag- och kvällstid i ordinärt boende. Andelen av avgiftsutrymmet som togs ut i nivå 1 höjdes även från 30 procent till 60 procent. Vidare infördes en avgift för dagvård enligt nivå 1, de fasta avgifterna för trygghetslarm och korttidsvård höjdes samt avgift för ledsugning infördes. Matavgiften inom särskilt boende höjdes också. I oktober 2007 beslutade socialnämnden att föreslå kommunfullmäktige en förändring av taxan i syfte att öka intäkterna, men ärendet togs aldrig upp för beslut i fullmäktige.

² För år 2011 gäller följande minimibelopp:

	<u>Yngre än 61 år</u>	<u>61 år eller äldre</u>
Ensamstående	5 315 kr	4 832 kr
Sammanboende	4 492 kr	4 083 kr

Tyresö kommuns taxa skiljer sig från många andra kommuners taxa då inte 100 procent av avgiftsutrymmet tas ut. Avgiftsutrymmet är det belopp som blir kvar när kostnaden för boende och det lagstadgade beloppet för levnadsomkostnader (minimibeloppet) räknats bort från inkomsterna. Några exempel på kommuner som tar ut 100 procent av avgiftsutrymmet är Södertälje, Nynäshamn, Haninge och Botkyrka.

Med utgångspunkt i kommunens nuvarande taxa finns två huvudsakliga möjligheter att öka intäkterna via avgifter. Den ena är att öka uttaget av det avgiftsutrymme som den enskilde har kvar när förbehållsbeloppet är avräknat från inkomsten. Den andra att höja avgifterna och införa avgifter för vissa tjänster som idag är avgiftsfria.

Alternativa taxesystem

Förvaltningen har undersökt för- och nackdelar med andra typer av taxesystem än Tyresö kommuns nuvarande inkomst- och nivårelaterade taxa, då främst timtaxa och enhetstaxa. Timtaxa innebär att brukaren betalar en timavgift för utförda hemtjänsttimmar, medan enhetstaxa innebär att avgiften är lika för alla brukare oavsett insatsens omfattning. I och med lagstiftningen om maxtaxa är dock alla taxor nu inkomstrelaterade i bemärkelsen att hänsyn måste tas till den enskildes inkomster och boendekostnader när den individuella avgiften fastställs.

Till fördel för timtaxa talar att den är enkel att förstå för brukarna. Dessutom har den en ekonomisk styreffekt genom den direkta kopplingen mellan utförd tid och avgift. En nackdel med timtaxan är dock att den är administrationskrävande och förutsätter en relativt omfattande registrering av utförd tid per brukare och månad för att garantera att rätt avgift debiteras brukaren. Något sådant system för registrering av utförd tid inom hemtjänsten i Tyresö kommun finns inte idag. Förvaltningens bedömning är att en övergång till timtaxa skulle innebära en stor omställning jämfört med nuvarande taxekonstruktion, vilket gör att en övergång till timtaxa i nuläget inte föreslås.

När det gäller enhetstaxa är det fördelaktigt att varje insats har en fast avgift och att avgiften är oberoende av hur lång tid insatsen tar att utföra. Det underlättar administrationen och förutsägbarhet när det gäller den enskildes avgifter. Enhetstaxa är liksom timtaxa enkel att förstå för brukarna – det framgår tydligt

vilka avgifter brukarna ska betala för den hjälp de får. Haninge kommun har sedan maxtaxan infördes år 2002 haft en taxekonstruktion liknande den förvaltningen nu föreslår ska införas i Tyresö, och deras erfarenheter av denna är mycket goda.

Förvaltningen har gjort en uppskattning av vad olika förändringar skulle innebära för de personer som får hjälp av kommunen, samt hur förändringarna skulle påverka kommunens intäkter. Uppskattningarna har gjorts genom testberäkningar grundade på verkliga uppgifter om brukarna. Det som gör beräkningarna en aning osäkra är att inkomster, hyror och bostadstillägg kan ändras till april 2011 då förändringarna planeras införas. Det är också svårt att bedöma eventuella överväganden som enskilda (som huvudsakligen har serviceinsatser) kan komma att göra avseende möjligheten att köpa insatser från privata företag istället för att söka insatser via kommunen. De nuvarande reglerna för det så kallade RUT-avdraget innebär att många enskilda kan köpa hushållsnära tjänster av privata företag till en lägre kostnad.

Avgifter utgör en marginell del av kommunernas finansiering av kostnaderna för äldreomsorgen. Förvaltningen har utifrån uppgifter i *Vad kostar verksamheten i din kommun?* utgiven av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) beräknat graden av avgiftsfinansiering inom äldreomsorgen för ett antal kommuner i Stockholms län år 2009. Tyresö kommun har en avgiftsfinansieringsgrad på 5,6 procent. De kommuner på Södertörn som hade den högsta avgiftsfinansieringsgraden var Haninge med 7,9 procent, Botkyrka 6,6 procent och Värmdö 6,1 procent. Genomsnittet i Stockholms län var 4,5 procent.

Nuvarande taxa

Den nuvarande taxan i Tyresö kommun är inkomst- och nivårelaterad. Det betyder att avgiften fastställs med hänsyn till hjälpbehov, inkomster och utgifter.

Insatsnivåer och högsta avgifter för år 2011 är:

Nivå 1 – Enbart serviceinsatser i ordinärt boende, 60 procent av avgiftsutrymmet, dock högst 713 kronor/månad (knutet till prisbasbeloppet: $42\,800 \text{ kr}/12 \times 0,2$)

Nivå 2 – Omvårdnad dag och kväll inkl. serviceinsatser i ordinärt boende, 60 procent av avgiftsutrymmet, dock högst 1 141 kronor/månad (knutet till prisbasbeloppet: $42\,800 \text{ kr}/12 \times 0,32$)

Nivå 3 – Omvårdnad dygnet runt i ordinärt eller särskilt boende, 90 procent av avgiftsutrymmet, dock högst 1 712 kronor/månad (knutet till prisbasbeloppet $42\,800/12 \times 0,48 = \text{maxtaxa enligt lag}$)

Idag tas avgift för trygghetslarm ut endast om den enskilde inte har någon övrig insats från hemtjänsten och då är avgiften 220 kronor per månad (även det knutet till prisbasbeloppet).

Föreslagna ändringar

Förvaltningen föreslår att den nuvarande taxan ersätts av en enhetstaxa med fasta avgifter för olika insatser. Avgiftstaket för de som endast har serviceinsatser samt de som har service- och omvårdnadsinsatser under dag- och kvällstid höjs upp till högkostnadsskyddet, hela avgiftsutrymmet tas ut och avgiften för trygghetslarm höjs något och införs även för personer som har övrig hemtjänst.

Service- och omvårdnadsinsatser

Avgiften för serviceinsatser (tidigare nivå 1) förändras på så sätt att avgiften delas upp och specificeras med en fast månadsavgift per insats liknande den avgiftsmodell som används i t.ex. Haninge och Värmdö:

Städning: 650 kr/månad

Tvätt: 500 kr/månad

Inköp: 500 kr/månad

Trygghetslarm: 250 kr/månad

Matdistribution: 200 kr/månad

I den nya taxan upphör nivåindelningen och därmed också de olika avgiftstaken för respektive nivå. Avgiftstaket i den nya taxan utgörs genomgående av maxtaxan med 1 712 kronor i månaden.

Förvaltningen föreslår att personer med trygghetslarm ska betala 250 kronor per månad även om de har andra insatser av hemtjänsten, dock begränsat av sitt avgiftsutrymme. För personer som endast har trygghetslarm som en service-tjänst (utan biståndsprövning) höjs avgiften till 250 kr/månad jämfört med dagens 220 kr/månad. För omvårdnadsinsatser föreslås en fast avgift om

800 kr/månad för dem som har omvårdnad under dag- eller kvällstid. Personer som har omvårdnadsinsatser dygnet runt i ordinärt eller särskilt boende föreslås även fortsättningsvis debiteras maxtaxan om 1 712 kr/månad.

I nivå 1 och 2 tar Tyresö kommun idag ut 60 procent av avgiftsutrymmet och i nivå 3 90 procent av avgiftsutrymmet. Förvaltningen föreslår att kommunen istället ska ta ut hela avgiftsutrymmet för samtliga hemtjänstinsatser – såväl service- som omvårdnadsinsatser – upp till maxtaxan.

Övriga insatser vars avgifter ingår i maxtaxan

Den som har dagvård debiteras med den nuvarande taxan enligt nivå 1, maximalt 713 kronor i månaden om brukaren inte har några andra hemtjänstinsatser. Om brukaren även har serviceinsatser höjs inte avgiften. Därutöver tillkommer kostnaden för mat (58 kr/dag). Förvaltningen föreslår i samband med övergången till enhetstaxa att dagvården debiteras som omvårdnad med en fast avgift om 800 kronor per månad. Det innebär att avgiften höjs om brukaren även har serviceinsatser, men däremot inte om brukaren också har omvårdnadsinsatser.

Avgiften för korttidsvård föreslås vara oförändrad med 57 kr/dag, medan en viss höjning av matkostnaden föreslås (100 kr/dag jämfört med 95 kr/dag f.n.).

Observera att avgiften för dagvård och korttidsvård inte får överstiga maxtaxan eller det individuella avgiftsutrymmet, medan matkostnaden tillkommer därutöver.

Beträffande ledsagning föreslår förvaltningen att avgiften höjs från dagens 30 kronor per tillfälle till 50 kr/tillfälle.

Förvaltningen föreslår vidare att en avgift för matdistribution av matlådor till personer i ordinärt boende införs med 200 kr/månad.

Matkostnader som tillkommer utöver maxtaxan

Avgifter för måltider ingår inte i den maxtaxa för omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning som har beslutats av riksdagen. Det innebär att avgiften för måltider inte ska tas av den enskildes avgiftsutrymme, utan den enskilde ska betala av sitt förbehållsbelopp. Den enskilde ska dock enligt

riksdagens beslut kompenseras med förhöjt förbehållsbelopp för livsmedelskostnader som överstiger schablondelen och kostnaderna för tillagning. Måltidsavgifterna består av två delar, livsmedel samt kostnader för produktion (inköp, tillagning, förpackning etc.).

Personer som bor i särskilt boende betalar idag 2 853 kronor per månad för heldygnskost. Förbehållsbeloppet höjs på grund av de fördyrade matkostnaderna när avgiften för omvårdnaden i boendet ska fastställas. Förbehållsbeloppet höjs därför med 1 343 kronor per månad för personer i särskilt boende. Matavgiften för personer som bor i särskilt boenden föreslås höjas till 3 000 kronor per månad från den 1 april.

För personer som bor i ordinärt boende föreslås avgiften höjas till 45 kronor per matlåda jämfört med dagens 40 kr/matlåda (38 kr/matlåda med kupong). Särskild hänsyn tas till fördyrade matkostnader för den enskilde (förhöjt förbehållsbelopp) när avgiften för hemtjänst fastställs.

Avgiften för mat i dagvård föreslås höjas till 63 kronor per dag jämfört med f.n. 58 kr/dag, och avgiften för mat i korttidsvård föreslås höjas till 100 kronor per dag (f.n. 95 kr/dag).

Tabellen nedan visar en sammanställning av den nuvarande taxan samt den föreslagna

	Nuvarande taxa	Föreslagen taxa
Nivå 1: Service- insatser i ordinärt boende	60 procent av avgiftsutrymmet med ett tak på 713 kronor i månaden. Larm betalas med 220 kronor <i>endast</i> om brukaren inte har övriga insatser.	100 procent av avgiftsutrymmet upp till 1 712 kronor i månaden (maxtaxan utifrån prisbasbeloppet för 2011). Dock betalas aldrig mer än vad avgiftsutrymmet tillåter. Städning: 650 kr/månad Tvätt: 500 kr/månad
Nivå 2: Omvårdnads- insatser (inkl. service) i ordinärt boende dag- och kvällstid	60 procent av avgiftsutrymmet med ett tak på 1 141 kronor i månaden. Larm betalas med 220 kronor <i>endast</i> om brukaren inte har övriga insatser.	Inköp: 500 kr/månad Larm: 250 kr/månad Matdistribution: 200 kr/månad Omvårdnad dag- och kvällstid: 800 kr/månad Dagvård: 800 kr/månad
Nivå 3: Service- och omvårdnads- insatser dygnet runt i ordinärt eller särskilt boende	90 procent av avgiftsutrymmet med ett tak på 1 712 kronor i månaden (maxtaxan för 2011).	100 procent av avgiftsutrymmet upp till 1 712 kronor i månaden (maxtaxan för 2011). Dock betalas aldrig mer än vad avgiftsutrymmet tillåter.

Konsekvensbeskrivning

De ovan föreslagna förändringarna i taxan och avgifterna inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning kommer att påverka merparten av brukarna, eftersom hela avgiftsutrymmet föreslås tas ut och maxtaxan genomgående föreslås införas som avgiftstak. Störst konsekvenser får förändringarna för de brukare som bor i ordinärt boende och idag har insatser i nivå 1 och 2.

Det finns för närvarande drygt 100 personer som inte har något avgiftsutrymme alls och som därmed inte heller betalar någon avgift. Dessa personer bedöms

inte komma att påverkas av förändringarna eftersom de redan nu inte kan betala något. Totalt debiteras cirka 850 personer en avgift varje månad.

Utöver det att hela avgiftsutrymmet kommer att tas ut och att maxtaxan genomgående kommer att gälla som avgiftstak, är den förändring som påverkar flest brukare att de kommer att få betala en avgift för trygghetslarmet, vilket innebär en ökning av avgiften med högst 250 kronor per månad. I oktober 2010 var det cirka 480 personer som hade trygghetslarm. Av dessa debiterades 140 personer för larmet. Det är således cirka 340 personer som har både hemtjänst och trygghetslarm och som idag inte debiteras särskilt för larmet.

De föreslagna ändringarna i taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning innebär att merparten (ca 60 %) av de brukare som får en avgiftshöjning och som har ett avgiftsutrymme, får en höjning om högst 500 kronor per månad. Knappt 20 procent av brukarnas avgifter bedöms inte påverkas alls av förändringarna. Avgiftsökningen kan dock uppgå till cirka 900 kronor per månad för ett mindre antal brukare. Denna stora omedelbara höjning undviks genom den övergångsbestämmelse som föreslås gälla under april till och med juni 2011, då ingen brukare får en höjning som är större än 400 kronor per månad vid i övrigt oförändrade förutsättningar.

Förändrad taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning.

Pensionärsorganisationerna PRO och SPF i Tyresö har tagit del av socialförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2011-02-09 gällande rubricerat.

Vi lämnar följande synpunkter:

1. I vårt remissvar på budget för 2011 framhöll vi att ytterligare medel, minst 10 miljoner kronor, skulle tillföras äldreomsorgen för att klara de åtagande kommunen har. I stället blev budgeten för 2011 lägre än prognosen för 2010, trots behovet av bl a ökad hemtjänst under 2011.
2. I november 2009 inbjöds samtliga partier av PRO och SPF till ett möte i Föreningsgården. Syftet var att partierna skulle redovisa sin politik för äldreomsorgen kommande, dvs, nuvarande mandatperiod samt svara på vissa frågor. Samtliga partier var ense om att äldreomsorgen var en hjärtefråga och att självklart erforderliga medel skulle tillföras i budgeten, speciellt mot bakgrund av att budgeten för 2009 sannolikt skulle överskridas.
3. Nu är vallöftenas tid förbi och vi befinner oss i verkligheten. Som sagts under punkt 1 beslutades om en lägre budget än vad krävs för att upprätthålla tidigare standard. Vad blir följden? Jo, socialförvaltningen tvingas att leta i skrymslen och vrår efter eventuella besparingar och inkomstökningar.
4. Vad hittar man? Jo, neddragning eller stopp på personalens utbildning, den s k kompetensstegen, (om nu inte staten i sin nåd kommer kommunen till hjälp). Vidare taxehöjningar för hemtjänst, vård, trygghetslarm, mat och transport av densamma.
5. Vad blir resultatet? I bästa fall 1,5 miljoner kronor, det vill säga 0,7 % av äldreomsorgens eller 0,28 % av socialnämndens nettobudgetar.
6. Vilka ska betala? Jo, de pensionärer som har pengar utöver avgiftsutrymmet, dvs de som ligger snäppet över de som ej har något avgiftsutrymme alls.
7. **Det allra sämsta i förslaget är avgiften för trygghetslarm.**

I samband med vårt yttrande över ändrad taxa 2007 framhöll vi bl a
 ”Genom politiska beslut har hemtjänsten ålagts arbetsuppgifter som tidigare låg på ”servicehusnivå”, en nivå som ej längre finns inom kommunen. Därigenom skulle kostnaden för äldrevården hållas tillbaka samtidigt som många människors önskan, att bo kvar hemma, kunde tillfredställas.

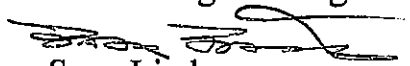
Trygghetslarmet ska vara just vad namnet uttrycker – en trygghet för den ensamma människan – att få kontakt om t ex en olycka sker i hemmet. Detta bör vara kommunens ansvar. Att avgiftsbelägga trygghetslarmet i hemmet är som att ta ut avgift när en sjukhusintagen trycker på larmknappen för att påkalla uppmärksamhet från personalen.”

Vår uppfattning i larmfrågan är oförändrad, dvs att avgift för trygghetslarm ej tas ut!

8. Taxan i övrigt kan måhända behöva ändras av administrativa skäl och göras lättare att förstå. Men att öka kostnaderna, utöver index, kan vi inte acceptera. Det är stötande att pensionärerna, många med låga inkomster, som dessutom bidrar till samhället med en högre skattesats än förvärvsarbetande personer, ska ”brandskattas”. Även om cirka 20 % av vårdtagarna ej berörs av förändringen, får dock alla övriga högre kostnader från 250 – 900 kronor per månad.
9. Att ett fåtal kommuner i länet tar ut avgifter med 100 % av avgiftsutrymmet är inget skäl att Tyresö ska göra detsamma. De flesta kommuner i såväl vårt län som nationellt har lägre avgifter.
10. Genom otillräcklig budget tvingas socialförvaltningen, som tidigare framhållits, av kommunledningen att söka pengar där de egentligen inte finns. Det måste finnas andra ställen i kommunens budget där cirka 1,5 miljoner kronor kan sparas, utan att de svagaste ska komma i kläm.

Vi utgår ifrån att de vallöften ni redovisade på Föreningsgården, före valet, nu infrias.

Med vänlig hälsning

 Sune Linder
 PRO-representant i KPR

 Kerstin Hallgren
 SPF-representant i KPR

Kopia KPR

Plats och tid Kommunhuset Tyresö, sammanträdesrum Bollmora
Tisdag 1 mars 2011, kl. 18:30 – 22.15

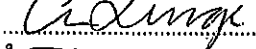
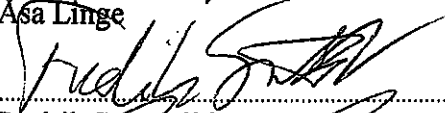
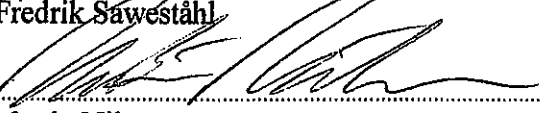
Beslutande Enligt bilaga

Övriga deltagare Enligt bilaga

Utses att justera

Justeringens plats och tid Kommunstyrelsens kansli
Måndagen den 7 mars 2011

Underskrifter

Sekreterare	 ..... Asa Linge	Paragrafer 28 - 43
Ordförande	 ..... Fredrik Saweståhl	
Justerande	 ..... Martin Nilsson	

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum 2011-03-01

Datum för anslags uppsättande 2011-03-08 Datum för anslags nedtagande 2011-03-29

Förvaringsplats för protokollet Kansli- och personalkontoret

Underskrift

.....
Asa Linge

Utdragsbestyrkande

Närvarolista kommunstyrelsen

Sammanträdestid: 2011-03-01, kl. 18.30 – 22.15

Justering: Martin Nilsson

Ordinarie ledamöter:

Namn	Närv.	Beslutande	Kom kl.	Gick kl.	Anm.
Fredrik Saweståhl (M)	X				
Mats Larsson (Fp)	X				
Martin Nilsson (S)	X				
Anki Svensson (M)	X				
Andreas Jonsson (M)	X				
Dick Bengtsson (M)	X				
Matilda Lundh (M)	X				
Mats Lindblom (FP)	-	Thomas Holmberg			
Leif Kennerberg (Kd)	X				
Susann Ronström (S)	X				
Anita Mattsson (S)	X				
Kristjan Vaigur (S)	-	Marita Bertilsson			
Marie Åkesdotter (MP)	X				

Ersättare:

Namn	Närv.		Kom kl.	Gick kl.	Anm.
Lotta Stjernfeldt (M)	X				
Christer Flodfält (M)	-				
Marianne Kronberg (M)	X				
Martin Johem (M)	-				
Thomas Holmberg (Fp)	X				
Margareta Ternstedt (Fp)	X				
Henrik Gustavsson (C)	X				
Anna Lund (KD)	X				
Marita Bertilsson (S)	X				
Marie Linder (S)	-				
Sara Albornoz (S)	X				
Peter Bylund (MP)	X				
Elisabet Hedlund (V)	X				

Tjänstemän:

Bo Renman

Catarina Stavenberg §§ 28-38

Bertil Eriksson §§ 30-43

Dan Näsman

Birgitta Wigren §§ 28-31

Maria Hagbom

Åke Skoglund

Britt-Marie Lundberg Björk §§ 28-31

Åsa Linge

Anita Brynje §§ 28-38

Jan Nilsson §§ 28-31

tyresö kommun

(Handwritten signatures)